

แนวคิดการสร้างความเข้มแข็งของชุมชน

แนวคิดเรื่องกลุ่ม

กลุ่ม หมายถึง การรวมกันของบุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป มีการพึ่งพาอาศัยกัน มีความพึงพอใจ มีผลประโยชน์ร่วมกัน มีการยอมรับและแบ่งปันความคิดเห็นกัน มีปฏิสัมพันธ์ต่อกัน และมีความรู้สึกว่าตนเองเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม กลุ่มจึงควรประกอบด้วยคุณลักษณะที่สำคัญ 3 ประการ คือ 1) สมาชิก มีวัตถุประสงค์ร่วมกัน และวัตถุประสงค์นั้นสามารถตอบสนอง ของสมาชิกส่วนใหญ่ 2) ผลงานที่เกิดขึ้นต้องมาจากความร่วมมือ ของสมาชิกทุกคนในกลุ่ม 3) มีการสื่อสารด้วยวาระระหว่างสมาชิก กลุ่ม

โดยทั่วไปกลุ่มเกิดขึ้นเพื่อตอบสนองความต้องการของ สมาชิกที่มีความสอดคล้องกัน มีความพอใจ และมีความสัมพันธ์ ระหว่างสมาชิกเป็นสิ่งซึ่งประสานกลุ่มไว้ โดยมีกิจกรรมกลุ่มเป็น แรงจูงใจให้สมาชิกเข้ามาร่วมมือร่วมใจกัน กลุ่มจึงเป็นกลไกสำคัญ ที่ชักนำให้บุคคลและชุมชนมีพลังและสามารถเคลื่อนไปสู่เป้าหมาย ที่วางไว้ กลุ่มมีลักษณะที่สำคัญ 3 ประการดังนี้

1. กลุ่มนบุคคลทั่วไป (Aggregate) หมายความถึง การรวมกันของบุคคลที่เกิดขึ้นด้วยความบังเอิญ มีการประกอบกิจกรรมร่วมกัน และเป็นกิจกรรมที่มีลักษณะหรือมีพฤติกรรมที่คล้ายคลึงกันหรือเป็นแบบเดียวกันโดยมิได้นัดหมาย เช่น กลุ่มผู้รับประทานอาหารในภัตตาคารเดียวกัน เป็นต้น

2. กลุ่มจำแนกตามประเภททางสังคม (Social Category) หมายถึง การรวมกันของบุคคลที่มีลักษณะทางสังคมเหมือนหรือคล้ายคลึงกัน แต่ไม่ได้มีการประชุมตกลงหรือทำความเข้าใจร่วมกันระหว่างสมาชิก เช่น กลุ่มข้าราชการบำนาญ กลุ่มชาวไร่ อ้อย

3. กลุ่มสังคม (Social Group) หมายถึง บุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป ทำการร่วมกัน มีวัตถุประสงค์ร่วมกัน และมีความเห็นร่วมกันว่าพฤติกรรมนั้น ๆ มีความหมาย สมาชิกในกลุ่มนี้ มีวัตถุประสงค์ร่วมกัน มีความรู้สึกร่วมกัน และมีปฏิสัมพันธ์กัน ภายใต้กฎ กติกา หรือแนวปฏิบัติร่วมกัน ตามบทบาทหน้าที่ของบุคคลแต่ละคน

สำหรับประเภทของกลุ่มทางสังคม (Social Group) โดยทั่วไปพบว่า นักคิดจากสำนักต่าง ๆ มีแนวคิดที่สอดคล้องกันว่า ประกอบด้วย 2 ประเภทสำคัญ คือ 1) กลุ่มปฐมภูมิ (Primary Group) ซึ่งเป็นฐานสำคัญที่สุดของการจัดระเบียบสังคม คุณลักษณะสำคัญของกลุ่มประเภทนี้ ได้แก่ จำนวนสมาชิกไม่มาก สมาชิกมีความใกล้ชิดสนิทสนม การร่วมประสบการณ์ ร่วมค่านิยม และร่วมอุดมการณ์กันระหว่างสมาชิก เช่น กลุ่มญาติ กลุ่มเพื่อนสนิท และ 2) กลุ่มทุติยภูมิ (Secondary Group) เป็นกลุ่มขนาดใหญ่ที่

ถูกจัดตั้งขึ้นโดยมีรัศมีรุ่งสางค์เฉพาะ ฝึกการทำงานด้านหน้าที่ซื้อขาย
มีการมองหาหมายความรับผิดชอบและผลมากวิเคราะห์ความสำเร็จที่
คาดหมายไว้ และเป็นความสำเร็จแบบเป็นทางการ อาจอยู่ใน
พื้นฐานของเหตุและผลมากกว่าความรู้สึกส่วนบุคคล ปฏิสัมพันธ์
ระหว่างสมาชิกค้าเมินไปตามบทบาท หน้าที่ และสถานภาพทาง
สังคม

โดยการทำงานของกลุ่ม มี 3 รูปแบบที่สำคัญ รูปแบบ
แรก ได้แก่ กลุ่มสั่งการ (Command Group) หมายถึง กลุ่มหรือ
คณะทำงานที่ประกอบด้วยผู้บริหาร ผู้จัดการ และผู้ปฏิบัติหน้าที่
รองลงมา รวมตัวกันทำงานเป็นหมู่คณะ กำหนดนโยบายหรือ
ปฏิบัติงานร่วมกัน เช่น คณะกรรมการอำนวยการ กองบัญชาการ
กลุ่มประเภทนี้เป็นกลุ่มเป็นทางการ (Formal Group) รูปแบบที่ 2
ได้แก่ รูปแบบคณะทำงาน (Committee) หมายถึง กลุ่มปฏิบัติการ
ที่จัดตั้งขึ้น เพื่อทำงานเฉพาะกิจบางอย่างเป็นการชั่วคราว เมื่อ
ภารกิจลุล่วง กลุ่มก็จะถอยตัวไป เช่น คณะกรรมการเฉพาะกิจ
ต่าง ๆ นับเป็นกลุ่มทางการ (Formal Group) อีกประเภทหนึ่ง และ
รูปแบบสุดท้าย ได้แก่ กลุ่มอยู่ปั้น (Informal Group) หมายถึง
กลุ่มที่จัดตั้งขึ้นในองค์กรแบบไม่เป็นทางการ เช่น กลุ่มผู้ออก
กำลังกาย กลุ่มวิชาการ กลุ่มประเภทนี้จัดเป็นกลุ่มที่ไม่เป็นทางการ
(Informal Group)

สำหรับการสร้างเสริมศักยภาพบุคคล โดยใช้สักการ
ทำงานเป็นหมู่คณะจำแนกออกให้ 3 สักษณะ คือ สักษณะแรก เน้น

กระบวนการทำงานเป็นมุ่งคณะ (Process Team) โดยการรวมสมาชิกที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน ประสานงานสอดคล้องกัน ผลประโยชน์ที่ได้เป็นของส่วนรวมอย่างเท่าเทียมกัน ความสัมพันธ์เป็นแบบเอื้อเพื่อเกื้อกูลกัน ลักษณะที่ 2 ได้แก่ แบบที่มุ่งเป้าหมายของงาน (Goal Team) หมายถึง การทำงานที่มุ่งเป้าหมายเดียวกัน สมาชิกทุกคนต่างทำงานตามหน้าที่ของตนเอง เพื่อให้บรรลุตามเป้าหมาย ผลงานที่ได้เป็นภาพรวมของมุ่งคณะ หรือของกลุ่ม และลักษณะสุดท้าย ได้แก่ การมุ่งลำดับขั้นตอนการทำงาน (Sequential Team) หมายถึง กลุ่มการทำงานที่สมาชิกทุกคนรับทราบบทบาทหน้าที่ของตนเองอย่างชัดเจน และร่วมกันทำงานอย่างเป็นขั้นตอนอย่างต่อเนื่อง

โดยสรุป ลักษณะการทำงานกลุ่มที่มีประสิทธิภาพ ประกอบด้วยสมาชิกที่มีเป้าหมายร่วมกัน มีการกำหนดบทบาทหน้าที่ และมีการมอบหมายงานตลอดจนความรับผิดชอบของสมาชิกแต่ละคนไว้อย่างชัดเจน ตั้งนี้ บรรยายกาศของการทำงานที่ดึงดูดความสนใจและกระตุ้นใจของสมาชิก ให้ร่วมใจและบริสุทธิ์ใจต่อกัน หรือเป็นรูปแบบของความสัมพันธ์ แบบไม่เป็นทางการ สมาชิกแต่ละคนสามารถแสดงความคิดเห็นได้อย่างอิสระ บนพื้นฐานของการบริหารจัดการแบบประชาธิปไตย มีการประชุมพิจารณาผลการปฏิบัติงานเป็นประจำ และเมื่อมีปัญหา ก็ช่วยกันแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างร่วมมือร่วมใจกัน